

Handläggare
Andrej Börjesson
Andrej.Borjesson@huddinge.se

Mottagare

Bilaga: Bakgrund och fördjupad beskrivning av ärendet Kontinuitetsplanering – Utveckling av robust fastighetsdrift för Huddinge kommunkoncern

Bakgrund och behov

I Huddinge kommuns risk- och sårbarhetsanalys 2019 framkommer att konsekvenserna för samhället skulle bli mycket allvarliga vid ett långvarigt elavbrott och att kommunens förmåga att hantera en sådan störning var bristfällig. Kommunfullmäktige beslutade samma år att reservlösningar och tillhörande rutiner (kontinuitetsplaner) skulle tas fram senast 2023.

Fullmäktige beslutade 2019 också att etablera trygghetspunkter för allmänheten. Det är platser där allmänheten bland annat kan få tak över huvudet, information, varm dryck och värme vid omfattande störningar.

Under 2020-2022 har kommunen analyserat vilka behov som finns för att säkerställa kontinuitetsplaner och trygghetspunkter på en tillräcklig nivå. I arbetet har det framkommit behov av utveckling av reservlösningar inom ett flertal områden, bland annat elektricitet, värme, vatten och telefoni.

Många verksamheter har ett stort beroende av elektricitet. El innebär förutsättningar för belysning, verksamhetsanpassad utrustning, datorer och verksamhetssystem, telefoni, information och ventilation. På vissa platser och under vissa omständigheter påverkas även avlopp, vatten och värme av tillgången på el.

För att hantera ovannämnda brister och kunna erbjuda allmänheten trygghetspunkter med avsedd funktionalitet så krävs, enligt kommunens analys, en mer robust fastighetsdrift och inte minst en utökad kapacitet avseende reservkraft. Det ska i sammanhanget samtidigt understrykas att en robust fastighetsdrift förutom el omfattar funktioner som värme, vatten eller skalskydd. Behovet av investeringar inom dessa funktioner är ännu inte utredda. Det kan också bli aktuellt med investeringar framöver för annan kontinuitetsplanering än en robust fastighetsdrift, exempelvis i form av ökad lagerhållning av varor.

Övergripande plan för att möta behov avseende reservkraft

För att tillgodose nämnda fastighetsrelaterade behov föreslås att en robust fastighetsdrift i första hand säkerställs i 38 kommunalägda fastighetsobjekt där

kommunen bedriver verksamhet. Valet av objekt bygger på kommunstyrelsens förvaltnings utredning av lämpliga lokaler och beaktar bland annat verksamhetsbehov, tekniska förutsättningar, geografisk spridning och investeringsbehov. I sammanvägningen har stor tyngd lagts på analyser av förvaltningarnas prioriteringar och konsekvenserna för exempelvis liv och hälsa inom verksamheterna.

Bland nämnda fastighetsobjekt ingår tolv platser där trygghetspunkter för allmänheten ska kunna öppnas.

De utpekade 38 fastigheterna är endast en mindre del av det totala antalet verksamhetsställen i kommunen. Följaktligen blir konsekvensen av en omfattande störning, som ett långvarigt elavbrott i större delen av kommunen, att enheter kan behöva stängas eller slås ihop och att verksamheter samlokaliseras. Det skulle kunna innebära att en skolbyggnad kan behöva nyttjas av både förskola och grundskola, och att exempelvis en idrottshall avsätts som trygghetspunkt för allmänheten.

Bland de 38 fastigheterna finns redan i nuläget exempel på reservlösningar för att hantera elavbrott, som bidrar till en robust fastighetsdrift. Den befintliga förmågan föreslås kompletteras i fyra investeringssteg, se tabell 1. Lokalerna i respektive steg är utvalda och prioriterade utifrån ovannämnda utredning av lämpliga lokaler. Den beskrivna utbyggnaden kan avbrytas efter varje genomfört steg utan att utbyggd funktion påverkas negativt.

Tabell 1. Investeringssteg för att säkerställa elektricitet i ett antal utpekade fastigheter. Kostnaderna i de senare stegen ska betraktas som osäkra.

Steg	Behov mnkr	Möjlig tidplan
1	18	2023
2	Ca 13	2024
3	10-20	2024-2030
4	10-20	2025-2030
Total	50-70	

Kostnaderna för steg 3-4 är inte färdigutredda varför dessa uppgifter ska betraktas som osäkra. I dessa steg finns investeringar som är avhängiga beslut de kommande åren gällande stadsplaneringen av vissa områden. Omvärldsläget bidrar också till svårigheter att uppskatta kostnader längre fram i tiden.

Effekt av föreslagna investeringar

Investeringen i fyra steg väntas öka kommunens förmåga att upprätthålla elberoende verksamhet vid elavbrott markant. Förenklat uttryckt så ökar effekten för varje investeringssteg. Redan steg 1 bedöms få en tydlig effekt i en störning i ordinarie elnät som drabbar större delen av kommunen under minst två-tre dygn. Likväl motsvarar effekten av steg 1 endast en del av det totala behovet. Exempel:

- Risken för allvarliga konsekvenser för liv och hälsa hos sköra individer minskar.

- Kapaciteten inom barnomsorg och därmed minskad personalbrist, i dels koncernens egen tidskritiska verksamhet, dels i andra samhällsviktiga verksamheter i samhället ökar.
- Arbetsmiljön blir tryggare för fler barn, elever, brukare, boende, medarbetare med flera som befinner sig i kommunens verksamheter.
- Den geografiska spridningen av reservkraft och tillgängligheten till tidskritiska samhällsfunktioner ökar, och därmed skapas jämlikare förutsättningar för de som bor, vistas eller verkar i kommunen.

De mer detaljerade analyserna av hur verksamheter påverkas av olika grad av förmågehöjningar omfattas av sekretess.

Förslag på utveckling 2023

Investering

Förslaget är att kommunfullmäktige uppdrar till Huddinge samhällsfastigheter AB (HUSF) att under 2023 genomföra investeringssteg 1.

Detta steg innefattar åtgärder som höjer förmågan för ett antal kommunala samhällsviktiga verksamheter, bland annat omsorgsverksamhet för barn och äldre. Åtgärderna säkerställer elberoende funktioner på tre trygghetspunkter för allmänheten, en plats i nordvästra, en i mellersta/sydvästra samt en i östra delen av kommunen. Totalt omfattas åtta av HUSF:s fastigheter av en ökad förmåga. De utpekade fastighetsobjektens adresser omfattas av sekretess.

Uppdraget innefattar detaljprojektering, tekniska installationer och anpassningar av lokaler, anskaffning av elverk samt andra eventuella komponenter i vald reservlösning.

Detaljer kring reservlösningarna såsom kapacitet och exakt vilka lokaler i en byggnad som omfattas tas fram i samråd mellan Huddinge kommun och HUSF i samband med projektering.

Bolaget föreslås ansvara för ägande samt förvaltning, inklusive dygnet runt-beredskap, av de tillgångar som anskaffas i och med att åtgärderna ligger i linje med bolagets övriga verksamhet. Bolaget är också ägare till de fastigheter som berörs av nya installationer.

Förvaltningen föreslås regleras i ett tjänsteavtal mellan kommunen och bolaget, där kommunstyrelsen är bolagets motpart. Därmed hanteras reservkraft som en helhet i kommunorganisationen i stället för att flera nämnder ska avsätta resurser och arbeta parallellt med samma fråga gentemot HUSF. I avtalet regleras kommunens krav på tjänstens innehåll, som omfattning av drift, service och underhåll, samt bolagets krav på ersättning för att täcka egna kostnader. Avtalet träder i kraft i samband med att nya anläggningar tas i drift 2024.

Ekonomiska konsekvenser

För investeringen allokteras 18 miljoner kronor från bolagets ram för kommande investeringsbeslut.

Som en följd av investeringen ökar HUSF:s kostnad för förvaltning, inklusive kapitaltjänstkostnader, från och med 2024 med 2,1 miljoner kronor. Driftkostnaden har tagits fram av bolaget och bygger på innehållet i den förvaltning Huddinge kommun har för befintliga tillgångar. Då HUSF är ett självkostnadsbolag ska uppkomna kostnader vidarefaktureras till Huddinge kommun, i enlighet med det tjänsteavtal som beskrivs i föregående avsnitt. Kostnaderna föreslås belasta kommunstyrelsen, via trygghets- och säkerhetssektionen, utifrån samma resonemang som förs gällande tjänsteavtalet för nyinvesteringen. En konsekvens blir därför att kommunstyrelsens budgetram behöver utökas med 0,9 miljoner kronor från 2024, utöver den ramhöjning som genomfördes i Mål och budget 2023.

Tabell 2. Investering och kostnader avseende steg 1 (mnkr årligen).

År	2023	2024-2044*
Investering	18,0	0,0
Löpande drift	0	1,2
Kapitaltjänstkostnader	0	0,9
Kostnad	0	2,1

* 20 års avskrivningstid

Förslag avseende tidigare genomförda investeringar

Ett flertal tidigare åtgärder, med syfte att stärka kommunens kapacitet avseende reservelkraft, har genomförts och därefter förvaltats i kommunens egen regi. Ibland har valda delar av driften lagts på extern leverantör. I samband med att nya investeringar och påföljande förvaltning föreslås genomföras och hanteras av HUSF, föreslås att även kommunens nuvarande förvaltning läggs på samma bolag.

Därmed samlas ansvaret för fastighetsdriften hos en aktör, jämfört med i dag då anläggningarna hanteras utspritt på flera verksamheter, nämnder och bolag. Syftet är att skapa en mer enhetlig och effektiv hantering av helheten och undvika att flera separata nämnder i kommunen behöver upprätthålla en förvaltning för drift av teknisk fastighetsrelaterad utrustning.

Konkret innebär förslaget att kommunstyrelsen beställer drift, underhåll och service som en tjänst av Huddinge samhällsfastigheter AB. Omfattningen av ansvaret, framtagande av tjänsteavtal föreslås tas fram under 2023 av kommunstyrelsen i samråd med berörda förvaltningar och HUSF. Överföringen av förvaltning föreslås i de fall avtal saknas med externa leverantörer genomföras 1 juli 2023. I övrigt anpassas tidplanen för överföringen till befintliga avtals förutsättningar.

Vidare föreslås att de ekonomiska och juridiska förutsättningarna och konsekvenserna av att avyttra kommunorganisationens befintliga tillgångar inom området reservelkraft utreds, med syftet att, om lämpligt, överföra även ägandet till HUSF.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget att överföra ansvar för förvaltning av befintliga tillgångar till HUSF bedöms inte leda till ökade driftkostnader för Huddinge kommun. När överföringen är fullt genomförd väntas driftkostnaden motsvara kommunens kostnad i dag, givet dagens prisläge.

I och med att kommunstyrelsen föreslås som avtalspart och ansvarig för att stå för kostnaderna som uppstår hos HUSF är en konsekvens att ca 0,3 miljoner kronor behöver överföras från vård- och omsorgsnämndens budget för befintlig drift av reservel, till kommunstyrelsen, från och med 2024 års budget. För året 2023 planeras kommunstyrelsens ökade kostnader (ca 150 000 kronor) täckas av 2023 års utökade ram för samhällsviktig verksamhet.

En ytterligare konsekvens är att arbetstid som berörda nämnder lagt på förvaltning av reservelkraft frigörs. För kommunen som helhet frigörs mycket grovt uppskattat 10-20 procent av en årsarbetskraft när överföringen av ansvaret genomförts fullt ut.